

Epost: post@aktivtrovdyrvern.no
ida.skjerden@hotmail.com

Dato:01.11.2023

Statsforvalteren Innlandet, region 5 Hedmark

Klage fra Aktivt Rovdyrvern på Sak 14/23: Kvote og område for kvotejakt på gaupe i region 5/Hedmark i 2024

Utdrag fra vedtaket hitsatt kursivert

Sekretariatets forslag til vedtak: Rovviltnemnda i region 5 vedtar en totalkvote på 5 gauper, hvorav en hunndyrkvote på 2 dyr over 1 år.

Rovviltnemndas vedtak: Rovviltnemnda i region 5 vedtar en totalkvote på 5 gauper, hvorav en hunndyrkvote på 2 dyr over 1 år. Kvoten gjelder for perioden fra 1. februar 2024 til 31. mars 2024, eller til kvoten er fylt dersom det skjer før perioden er slutt. Geografisk avgrensning for kvoten: Kvoten gjelder innenfor grønn sone i forvaltningsplanen for rovvilt i rovviltregion 5/Hedmark. Vi stiller følgende vilkår: • Familiegrupper av gaupe er unntatt fra jakt. • Jegere plikter å holde seg oppdatert på kvoten ved ringe kvotetelefonen før jaktstart hver dag og 2 ganger i løpet av dagen. • Jegere plikter å registrere seg på Statsforvalterens SMS-varsling for lisens- og kvotejegere. Vedtaket er fattet med hjemmel i viltloven § 9, naturmangfoldloven § 16 og rovviltforskriften §§ 4, 7 og 11. Det gjøres oppmerksom på at all irregulær avgang etter dette vedtaket er fattet, belastes kvoten.

Kvotejakt på gaupe er ordinær jakt med hjemmel i viltloven § 9 i den forstand at jakten utøves på en art som oppfyller høstingskriteriene som er fastslått i naturmangfoldloven § 16. Høsting (jakt) kan bare tillates når arten produserer et høstingsverdig overskudd.

ARV provoserer opplyst hvilken forskning og kunnskapsbasert datagrunnlag en bygger premisset om at gaupe produserer et høstingsverdig overskudd. Så vidt vites er gaupe sterkt truet på Artsdatabankens rødliste. Det er en nøkkelart og slik en toppredator med stor betydning for økosystemet og er således ikke å definere som jaktbar bestand. Med unntak av årene 2020 og 2021, har bestanden vært under det nasjonale bestandsmålet siden 2013. I 2023 har det igjen vært en økning til over bestandsmålet med 71,5 påviste familiegrupper i Norge.

I region 5/ Hedmark er det regionale bestandsmålet på 10 ynglinger. I perioden 2021-2023 ble det registrert henholdsvis 8,5, 10,5 og 11,5 familiegrupper i regionen (figur 2). Dette gir et gjennomsnitt på 10,2 ynglinger for denne 3-års perioden, og bestandsmålet i regionen er dermed oppnådd. Familiegruppene er fordelt over store deler av regionen. Ut fra arealkrav pr yngling er det lagt til grunn i forvaltningsplanen at ynglinger i praksis må aksepteres i hele region 5 for å nå bestandsmålet på 10 ynglinger. Hoveddelen av påviste familiegrupper i 2023

er likevel påvist innenfor grønn sone i forvaltningsplanen for rovvilt. Det er likevel viktig å merke seg at både bestandsestimatet for 2024 og modellen har en viss usikkerhet.

Hele region 5 er forvaltningsområde for gaupe og bør derfor oppfattes som en gaupesone hvor det ikke tillates jakt, men hvor gaupa er totalfredet slik den de facto er. Totalfredet arter skal kun drepes gitt visse unntaksvilkår, som ikke er oppfylt når det legges opp til jakt på dem, utelukkende for å holde arten nede på et sterkt til kritisk truet nivå. Dette er klart lovbrudd og klart i strid med våre internasjonale forpliktelser.

Rovviltnemnda har myndighet til å fatte vedtak om kvote for kvotejakt på gaupe, jf. rovviltforskriften §§ 7 og 11, når bestanden ligger over det nasjonalt fastsatte bestandsmålet for regionen, jf. forskriften § 4. Nemndas myndighet skal for gaupe baseres på gjennomsnittet for de tre siste års ynglinger.

ARV mener derfor at rovviltnemnda følgelig ikke kan vurderes til å ha vedtakskompetanse nå all den tid gaupe ligger PÅ og ikke OVER det regionale bestandsmålet. Dette er saksbehandlingsfeil og lovstridig.

La oss se litt på forvaltningspraksis: Sekretariatet tillater seg å definere 10,2 som OVER bestandsmålet i dette tilfellet, en forholder seg til det eksakte gjennomsnittet for de siste tre år. Da det gjaldt bjørn, ble det rundet opp fra 9,5 til 10 (KLD) slik at en definerte at rovviltnemndene hadde vedtakskompetanse, selv om arten i praksis lå 0,5 under bestandsmålet i snitt.

Ihht vanlige matematikkregler må man enten holde seg til eksakte tall eller bruke alminnelige avrundingsregler. Dersom en bruker avrundingsregel her, som det ble gjort i bjørnens tilfelle, må en avrunde ned og da ligger gaupe på 10 blank, altså PÅ bestandsmålet, som ikke åpner for vedtaksmyndighet hos rovviltnemnda.

Embetsverket kan ikke benytte seg av triksing med tall ettersom det passer seg for at rovviltnemnda skal gis vedtakskompetanse. I bjørnens tilfelle argumenterte ARV sterkt for at 9,5 ikke er 10 og at rovviltnemnda derfor ikke hadde vedtakskompetanse. Hvis vi bruker samme logikk som embetsverket og samme triksing med tall, men med motsatt agenda, vil vi her i gaupas tilfelle fastholde at gaupa ligger PÅ og ikke over bestandsmålet idet vi runder ned til 10 blank. Ergo har ikke rovviltnemnda vedtaksmyndighet.

Hvis en derimot benytter alminnelig avrundingsregel ligger riktig nok gaupe 0,2 over i gjennomsnitt siste tre år. I slikt tilfelle, og uten avrunding, er det riktig at rovviltnemnda har vedtaksmyndighet i dette tilfellet.

Vi vil påpeke at embetsverket må være konsekvent og ikke tilpasse tolkning av regelverk og matematikk etter eget forgodtbefinnende, i.e. slik at nemndene får vedtaksmyndighet og flere rovdyr blir vedtatt drept. Vi vil videre påpeke at med så lave forekomster av arten kan utforutsette hendelser gi store svingninger og endringer i bestanden lokalt og nasjonalt. Prognosene for artens utvikling er derfor beheftet med stor usikkerhet.

ARV vil derfor hevde at jakt på 5 gauper hvorav to hunngauper under 1 år er lovstridig og er i strid med følgende lover og forskrifter:

Naturmangfoldloven

Brudd på Naturmangfoldloven § 1 - bærekraftig bruk og vern av naturen.

Brudd på Nml § 5 - mål om at artene og deres genetiske mangfold ivaretas og forekommer i sine naturlige utbredelsesområder i levedyktige bestander. Så langt det er nødvendig for å nå dette målet ivaretas også artenes økologiske funksjonsområder og de øvrige økologiske betingelsene som de er avhengige av.

ARV viser til at gaupe er sterkt truet i Norge.

Brudd på Nml § 6. Generell aktsomhetsplikt. Enhver skal opptre aktsomt og gjøre det som er rimelig for å unngå skade på naturmangfoldet i strid med målene i §§ 4 og 5.

Prognoser og tall er høyst usikre når en opererer med så lave bestander. Uforutsette hendelser kan påvirke bestanden negativt.

Brudd på Naturmangfoldloven § 8 - krav til kunnskapsgrunnlaget – offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandsstatus, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger.

Her er kunnskapsgrunnlaget på plass, men det hensynstas ikke; man vet at gaupe er sterkt truet, men ignorerer det.

Brudd på Nml § 9 – føre-var-prinsippet- Når det treffes en beslutning uten at det foreligger tilstrekkelig kunnskap om hvilke virkninger den kan ha for naturmiljøet, skal det tas sikte på å unngå mulig vesentlig skade på naturmangfoldet. Foreligger en risiko for alvorlig eller irreversibel skade på naturmangfoldet, skal ikke mangel på kunnskap brukes som begrunnelse for å utsette eller unnlate å treffe forvaltningstiltak.

Paragrafen må komme til anvendelse/ tre i kraft da gaupebestanden er sterkt truet. Det er ignorert.

Brudd på Nml §10 – økosystemtilnærming og samlet belastning – En påvirkning av et økosystem skal vurderes ut fra den samlede belastning som økosystemet er eller vil bli utsatt for.

En vurdering av den samlede belastningen på økosystemet og hensynet til gaupe som apexpredators nøkkelrolle i økosystemet er ikke foretatt.

Nml §15 – forvaltningsprinsippet – høsting og annet uttak av naturlig villlevende dyr skal følge av lov eller vedtak med hjemmel i lov. Ved enhver aktivitet skal unødig skade og lidelse på villlevende dyr og deres reir, bo eller hi unngås. Likeledes skal unødig jaging av villlevende dyr unngås.

Gaupe 'produserer ikke et høstverdig overskudd'.

Brudd på Nml §18 – annet uttak av vilt etter vurdering av myndighetene – tillate uttak av vilt for å

- a. beskytte naturlig forekommende planter, dyr og økosystemer*
- b. avverge skade på avling, husdyr, tamrein, skog, fisk, vann eller annen eiendom.*
- c. ivareta allmenne helse og sikkerhetshensyn eller andre offentlige interesser av vesentlig betydning.*
- d. innfangning til gjenoppbygging av bestander.*
- e. for innfangning til lovlig oppdrettsvirksomhet*

f. for forskning, undervisning, eller taksonomisk virksomhet, eller
g. som er fremmede organismer.

Vedtaket etter første ledd bokstav a til f kan bare treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse og formålet ikke kan nås på annen måte. Det skal ved vurdering av uttak av rovvilt etter første ledd bokstav c legges vekt på om bestandsmål som er vedtatt i Stortinget er nådd.

Bestandsmålet er ikke nådd regionalt etter alminnelige matematiske avrundingsprinsipper. 'Uttaket' vil kunne true bestandens overlevelse. Formålet kan nås på annen måte.

Rovviltforskriften

Brudd på Rovviltforskriften § 1 – sikre en bærekraftig forvaltning av fredet, truet rovvilt.

Det er ingenting ved dagens forvaltningspraksis som er bærekraftig når det gjelder fredet, truet rovvilt. Alle artene holdes på et sterkt, til kritisk truet nivå og dette er effektiv motarbeidelse av bærekraftige bestander. En skyver det politisk besluttede bestandsmålet foran seg, og dette er kontraindisert med hensyn til bærekraft.

Brudd på Rovviltforskriften § 5. Regionale rovviltnemnder. I hver forvaltningsregion skal en rovviltnemnd ha hovedansvar for forvaltningen av gaupe, jerv, bjørn og ulv. Rovviltnemndene skal gjennomføre vedtatt nasjonal rovviltpolitikk innenfor sin region og skal ha nær kontakt med berørte kommuner og organisasjoner.

Rovviltnemndene skal ivareta den todelte målsetningen, men alle 8 rovviltnemnder synes å ignorere at de også har ansvaret for å ivareta levedyktige delbestander av de fire store i sine områder, ikke bare ivareta jegeres og tamfuebønders interesser.

Brudd på Rovviltforskriften § 7. Generelle bestemmelser om vedtak fattet av rovviltnemnden. Rovviltnemnden har myndighet til å fatte vedtak om kvote for felling etter forskriften § 8 og § 10 og kvote for jakt etter forskriften § 11 når bestanden av den enkelte art ligger over de nasjonalt fastsatte bestandsmålene for regionen, jf forskriften § 4. Videre har rovviltnemnden vedtaksmyndighet for bjørn når det er 10 ynglinger eller mer av bjørn i Norge. KLD kan beslutte unntak fra bestemmelsen om vedtaksmyndighet for bjørn dersom det foreligger særskilte grunner. Nemndens myndighet skal for ulv og bjørn baseres på de siste dokumenterte data om siste års ynglinger fra Nasjonalt overvåkningsprogram for rovvilt. Rovviltnemndens vedtak skal bygge på den regionale forvaltningplanen for rovvilt, data om biologiske og bestandsmessige forhold og om skade- og konfliktsituasjonen, jf forskriften § 3 tredje ledd og § 6.

Dette forskriftsbruddet er behørig drøftet (se over). ARV vil hevde at rovviltnemnda ikke har vedtakskompetanse når det gjelder jaktkvote gaupe da gaupa ligger PÅ og ikke over, bestandsmålet i regionen.

Brudd på Rovviltforskriften § 10. Kvote for lisensfelling på gaupe, jerv, bjørn og ulv. Dersom vilkårene i forskriften § 7 er oppfylt, kan en rovviltnemnd fatte vedtak om kvote for lisensfelling for å begrense veksten og/eller utbredelsen av en bestand av gaupe, jerv, bjørn og ulv.

Felling kan bare gjennomføres dersom det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning. Ved vurdering av felling etter Nml §18 første ledd bokstav c skal det legges vekt på om bestandsmål som er vedtatt i Stortinget er nådd.

Her er bestandsmålet ikke nådd. Vedtaket er lovstridig.

Grunnloven

Brudd på Grunnloven § 112 – alle har rett til et miljø som sikrer helsen... hvor produksjonsevnen og mangfoldet bevares....vern for kommende generasjoner ved at naturressursene skal forvaltes på en allsidig og langsiktig måte.

Bernkonvensjonen

Brudd på Bernkonvensjonens Artikkel 2: "De Kontraherende Parter skal treffe de nødvendige tiltak for å opprettholde bestandene av vill flora og fauna eller å tilpasse dem til et nivå som særlig svarer til de økologiske, vitenskapelige og kulturelle krav, tatt i betraktning de økonomiske og rekreasjonsmessige krav og behovene til underarter, varieteter eller typer som lokalt er i fare."

(Høyesterett har lagt til grunn at Norge er folkerettslig bundet til å sikre ulvens overlevelse i norsk natur, med henvisning til konvensjonens artikkel 2 jf. HR-2021-662-A avsnitt 67-69. Tilsvarende forpliktelse gjelder for brunbjørn.)

*Brudd på Bernkonvensjonens artikkel 6 – Norge er forpliktet til å etablere et legislativt og administrativt system som sikrer særlig beskyttelse av artene på appendix ii – strictly protected fauna species. **Det er forbudt med overlegg å drepe individer av disse artene.***

Brudd på Bernkonvensjonens artikkel 9 – unntaksvilkår om alvorlig skade (akutt, pågående, alvorlig, omfattende).

(Nml. § 18 er utformet med sikte på å gjennomføre Bernkonvensjonen artikkel 9 nr. 1)

Viltloven

Brudd på Viltloven § 19 – human jakt.

Det er ikke humant å jakte på fredet truet rovvilt med løs på drevet halsende hund og med bruk av levende feller – båsfeller, slik som er tilfellet i gaupejakt. Gaupa fanges levende i en bås og kan risikere å stå der lenge før den blir skutt. Gauper blir funnet med store skader på tenner og klør etter forsøkt på å unnsnippe fella. Dette er rent dyreplageri og må forbys.

Dyrevelferdsloven

Brudd på Dyrevelferdsloven § 3: Dyr har egenverdi uavhengig av den nytteverdi de har for mennesker. Dyr skal behandles godt og beskyttes mot fare for unødige påkjenninger og belastninger.

Brudd på Dyrevelferdsloven § 14b: Det er forbudt å hensette dyr i hjelpeløs tilstand eller å bruke levende dyr som fôr eller åte.

Jf. bruk av båsfeller.

Naturavtalen (Kunming-Montreal rammeverket) COP15

-mål 4 i Naturavtalen, som særlig omhandler trusler mot truede arter.

Brudd på mål 4: Sikre umiddelbare forvaltningstiltak for å stanse menneskeskapt utryddelse av kjente truede arter og gjenoppbygge og bevare arter, særlig truede arter, for å redusere utryddelsesrisikoen betydelig og opprettholde og restaurere det genetiske mangfoldet innenfor og mellom populasjoner av naturlig hjemmehørende, ville og domestiserte arter for å opprettholde deres tilpasningspotensial, blant annet ved in situ og ex situ bevaring ig ved bærekraftig forvaltningspraksis, og å forvalte samhandlingen mellom mennesker og villlevende dyr på en effektiv måte med sikte på å minimere konflikt mellom mennesker og dyr og fremme sameksistens.

ARV anmoder om at vedtaket om kvotejakt på gaupe i region 5 forkastes. Det skal ikke være kvotejakt på gaupe i region 5 i 2024.

Aktivt Rovdyrvern (ARV)

Ida Skjerden og Jim Schelander
sekretær styreleder

Fra: Ida Skjerden[ida.skjerden@hotmail.com]

Sendt: 01.11.2023 12:28:14

Til: Postmottak SFIN[sfinpost@statsforvalteren.no]

Kopi: Hege O'Wiidt (owiidt@icloud.com)[owiidt@icloud.com]; Helge Braathen [helgebra@gmail.com]; Jan Pahle Koritzinsky (snekkern-koritzinsky@hotmail.no)[snekkern-koritzinsky@hotmail.no]; Jim Schelander (jimsc_s@hotmail.com)[jimsc_s@hotmail.com]; Nikolai Tangnes [n.jpg@protonmail.com]; Vivian Nerli [VivianGW@proton.me];

Tittel: Klage på jaktkvote gaupe region 5, 2024

Ida Skjerden

From: NJFF Hedmark[hedmark@njff.no]
Sent: 10.11.2023 08:43:58
To: Olstad, Thomas[thomas.olstad@statsforvalteren.no]
Cc: Nils O Øverby[nils.o.overby@nordea.no]
Subject: Klage på vedtak om kvotejakt på gaupe
Hei!

Vedlagt klage på rovviltnemndas vedtak om kvotejakt på gaupe.

Med vennlig hilsen

Ole Mattis Lien

regionsekretær
NJFF Hedmark

(+47) 62425181
(+47) 913 07 272
hedmark@njff.no
njff.no

Roviltnemnda region 5

Klage på Roviltnemndas vedtak i sak 14/23

Vi klager på den geografiske avgrensingen for kvoten. Vi finner det svært nyttig om minst en gaupe kan felles i forvaltningsområdet for ulv.

Begrunnelse

NJFF Hedmark organiserer sportakseringer for gaupe. Sportakseringene er nødvendige for riktig kvotefastsettelse. I enkelte områder i forvaltningsområdet for ulv er det vanskelig å få inn spormeldinger. Vi hører en argumentasjon om at det ikke hjelper å taksere fordi myndighetene vil at ulvesona skal være et rovviltreservat, selv om Høyesterett har fastslått at den ikke er det. Dette blir begrunnet med fredinga av jerv og gaupe i sona. Dersom minst en av de fem gaupene kan bli felt i forvaltningsområdet for ulv, vil argumentet om rovviltreservat falle, og det være langt lettere å få gode takseringer fra hele ulvesona.

Områdeavgrensinga for jakta blir hovedsakelig grunnlagt med omsynet til sauenæringa. For lave anslag av gaupebestanden i regionen vil sannsynligvis være enda mer belastende for sauenæringa.

Elverum 09.11.23

Nils O Øverby (sign)
Styreleder

Til:

Klima- og miljødepartementet

Sendt til:

Rovviltnemnda i region 5 v/
Statsforvalteren i Innlandet
sfinpost@statsforvalteren.no

Fra:

NOAH – for dyrs rettigheter
Dronningens gate 13
0152 Oslo
register@dyrsrettigheter.no

Sak: 14/23

Dato: 10.11.2023

Klage på vedtak om kvote og område for kvotejakt på gaupe i region 5/Hedmark i 2024

NOAH – for dyrs rettigheter påklager med dette vedtak om kvote og område for kvotejakt på gaupe i region 5/Hedmark i 2024. Rovviltnemnda har vedtatt en kvote for jakt på gaupe på fem gauper, hvorav inntil to hunner eldre enn ett år. Kvoten gjelder for perioden 1.februar 2024 til og med 31.mars 2024, eller til kvoten er fylt.

Innledende kommentarer

NOAH mener det er svært kritikkverdig å åpne for jakt på gaupe i det hele tatt, som er kategorisert som sterkt truet på norsk rødliste. Artsdatabanken påpeker at arter som befinner seg i status som sterkt truet har svært høy risiko for å utrykkes i Norge. Gaupebestanden er i 2023 beregnet til å bestå av kun mellom 351 og 491 gauper, ut fra 71,5 familiegrupper av gaupe (rovdata.no). Dette var status før kvotejakta i 2022. I tillegg ligger region 4 og 8 under de regionale bestandsmålene (rovdata.no).

Norges politiske ledelse forpliktet seg i 2020 til å stanse tap av biologisk mangfold. Å stanse tap av biologisk mangfold innebærer iverksetting av tiltak for å øke tilstedeværelsen og utbredelsen av arter som står i fare for å bli borte fra vår natur. Gaupe er en slik art. Å tillate jakt på en art som ikke er i en levedyktig tilstand utgjør etter NOAHs mening svært uforsvarlig naturforvaltning. Norge er forpliktet til å ta vare på de truede rovdyrene gjennom Bernkonvensjonen, naturmangfoldloven og Grunnlovens § 112 om befolkningens rett til naturmangfold. Rovviltnemndas vedtak er ikke forenelig med disse forpliktelsene.

NOAHs vurdering

1. Vilkåret om høstingsverdig overskudd er ikke oppfylt

Ifølge naturmangfoldloven (nml.) § 16 tredje ledd er det mulig å sette kvoter for jakt av rovvilt i Norge kun dersom arten produserer et høstingsverdig overskudd.

NOAH minner igjen om at gaupa er kategorisert som sterkt truet art i Norge. Ifølge Artsdatabanken har bestanden vært stabil eller synkende siden 2015. I 2020 lå bestanden for første gang på åtte år over Stortingets vedtatte nasjonale bestandsmål på 65 årlige ynglinger. I 2022 lå derimot den norske gaupebestanden under det nasjonale bestandsmålet. I tillegg er gaupe klassifisert som sårbar (VU) i Sverige og bestanden er i nedgang. Derfor finner NOAH det vanskelig å se hvordan det engang kan være snakk om høstingsverdig overskudd.

Videre følger det av fjerde ledd i § 16 i nml. at ved avgjørelsen om å tillate høsting og om fremgangsmåten ved høsting, skal det legges vekt på artens funksjon i økosystemet og den virkningen høstingen kan ha på det biologiske mangfoldet for øvrig. Rovviltnemnda har ikke vurdert konsekvenser av å skyte fem gauper på det biologiske mangfoldet. Gaupen, og andre rovdyr, er viktige nøkkelarter i norsk natur. De har viktige roller på toppen av næringskjeden, og gjør at bestandene av byttedyr blir mer robuste når rovdyrene tar svake og syke individer.

Tatt i betraktning det generelle fredningsprinsippet av ville arter, og den rettslige beskyttelsen av gaupe gjennom Bernkonvensjonen, mener NOAH at vedtaket er basert på uriktig rettsanvendelse av § 16 i nml. Dette på grunn av feil antakelse om at hvis bestandsmålet er oppnådd, da er bestandens overlevelse automatisk ivaretatt og ynglinger som ikke regnes med i bestandsmålet kan høstes som overskudd. Det finnes ingen lovhjemmel i norsk lovverk som gir grunnlag for en slik konklusjon. I rettslig forstand bør bestandsmålet oppfattes som en av retningslinjene som skal brukes ved vurderingen av om overlevelsen av bestanden er sikret og hvorvidt bestanden er på vei til å bli levedyktig. Dette medfører at en totalkvote på fem dyr ikke er forholdsmessig.

Kvotejakt og fordelingen av kvoten skal også baseres på bestandssituasjonen og tapsutviklingen. Det nasjonale bestandsmålet er såvidt nådd i 2023, og to regioner ligger fortsatt under de regionale bestandsmålene. Sett i sammenheng med gaupas status som sterkt truet, hvilket betyr at det er svært høy risiko for at arten utrykkes i norsk natur¹, illustrerer dette en alvorlig bestandssituasjon for gaupe. I tillegg har det vært en betydelig nedgang i antall tilfeller med påvist tap av husdyr og tamrein over år i region 5, jf. saksframlegget. Skadeomfanget i regionen er dermed begrenset.

¹ https://www.artsdatabanken.no/Pages/258616/Kategorier_og_kriterier.

NOAH ber om svar på hvorfor ikke rovviltnemnda legger vekt på gaupas status som sterkt truet på rødlista, som gjøres for andre arter i samme situasjon (for eksempel fjellrev), og hvordan nemnda mener at en art som befinner seg i en slik tilstand kan anses å ha et høstingsverdig overskudd.

2. Økosystemtilnærmingen og prinsippet om samlet belastning har ikke blitt tilstrekkelig vurdert i vedtaket, jf. nml. § 10

Det er fastsatt i § 10 i nml. at en påvirkning på et økosystem skal vurderes ut fra den samlede belastning som økosystemet er eller vil bli utsatt for. I forarbeidene til nml Ot.prp.nr. 52 (2008-2009) er det forklart hva økosystemtilnærmingen innebærer: «*Sammenhengene mellom arter er altså grunnlag for ev. høstingsbeslutninger*» og at «*Kjernen i økosystemtilnærmingen er at den innebærer en integrert forvaltning av menneskelige aktiviteter basert på økosystemenes dynamikk*» (s. 94).

NINA rapport 2307 (Antall familiegrupper, bestandsestimater og bestandsutvikling for gaupe i Norge i 2023) gir en prognose for forventet antall familiegrupper av gaupe i regionen i 2024, og en prognose for landet som helhet. Prognosen for regionen viser at bestanden vil ligge over bestandsmålet, på 13,1, men at det er 14 % sannsynlighet for at bestanden vil ligge under bestandsmålet. Slike prognoser er imidlertid beheftet med betydelig usikkerhet. Dette understreker behovet for å vurdere påvirkning av forvaltningsvedtak om uttak av gaupe på hele den norske bestanden, og ikke kun på en viss andel av bestanden. For å ta hensyn til økosystemets dynamikk, må bestandsstatusen og bestandsutviklingen evalueres ut fra biologiske og økologiske kriterier, og kan derfor ikke begrenses av administrative grenser.

Den samlede belastningen på bestanden bør veies opp mot forvaltningens mål fastsatt i naturmangfoldloven § 5, nemlig hvordan den samlede belastningen vil påvirke oppnåelse av formålet om å sikre en levedyktig gaupebestand i Norge. I forarbeidene til naturmangfoldloven Ot.prp.nr.52 (2008-2009) er det gitt et eksempel på hvordan prinsippet om samlet belastning bør anvendes i vurderingen av miljømessige påvirkninger av innføring av nye veier i vill natur (s.104): «*Lovfesting av prinsippet om samlet belastning i naturmangfoldloven synliggjør i dette tilfelle at «miljømessige konsekvenser» ikke bare betyr virkningen av den enkelte vei isolert sett, men også virkningen av veien sett i sammenheng med andre veier eller andre påvirkninger*». På liknende måte bør det vurderes i dette tilfellet hvilke påvirkninger kvotejakt kan ha for den norske gaupebestanden som helhet, og hvilke andre omstendigheter som har påvirket eller vil påvirke bestandsutviklingen, bør tas hensyn til.

Vedtaket viser ikke til noen tidsramme for å bringe gaupe ut av statusen som sterkt truet, heller ikke er det noen plan som beskriver andre tiltak som må iverksettes for å oppnå målet i § 5 i nml. Dette betyr at oppfyllelsen av forpliktelser i nml. § 5 blir utsatt til en ubestemt fremtid. NOAH vil understreke at forpliktelsen i § 5 nml. innebærer å ta aktive tiltak for å forbedre bevaringsstatusen, slik at gaupa ikke lenger ville være sterkt truet i Norge. Ettersom jakt er den viktigste negative påvirkningsfaktoren på bestandsutviklingen av gaupe i Norge, vil en reduksjon av kvotestørrelsen kunne føre til en bestandsøkning.² Dette må tilsynelatende være et mål for en art som befinner seg i sterkt truet tilstand. Norge har dessuten denne forpliktelsen overfor det internasjonale samfunnet, på grunnlag av Bernkonvensjonens artikkel 2. I tillegg setter Bernkonvensjonens artikkel 7 krav om at enhver utnytting av vill fauna som er gitt i Vedlegg III skal reguleres for å holde bestanden utenfor fare, under hensyntaken til kravene i artikkel 2.

NOAH mener at nemnda har anvendt prinsippet om samlet belastning feilaktig. Dette har ført til at vedtaket ikke viser at kvotejakt ikke setter overlevelsen av gaupebestanden i fare, og at vedtaket dermed fraviker fra forvaltningsmålet i § 5 i nml. NOAH minner om målet i nml. § 5 om å ivareta artenes økologiske funksjonsområder og de øvrige økologiske betingelsene som de er avhengig av. Nml. § 4 setter som mål at økosystemers funksjoner, struktur og produktivitet ivaretas. Gaupe har en nøkkelfunksjon i intakte økosystemer som naturmangfoldloven pålegger å tilstrebe (§ 4 / 5). Gaupe bidrar til sunne hjortedyrbestander ved å jakte på svake, skadde og syke dyr. NOAH vil også påpeke at gaupe bidrar til å opprettholde den økologiske balansen i naturen ved å regulere rødrevbestanden. Bestanden av rødrev har vokst de siste årene³, noe som fører til en særlig desimering av småvilt. Tilstedeværelsen av gaupe vil bidra til å redusere denne ubalansen fordi rødrev er et byttedyr for gaupe. NOAH kan ikke se at gaupas økologiske betydning er vurdert i denne saken.

NOAH ber om at rovviltnemnda begrunner hvorfor naturmangfoldloven § 4 / 5 vedrørende den økologiske betydningen gaupa har i intakte og velfungerende økosystemer, ikke blir tilstrekkelig vurdert i denne saken.

NOAH mener at kvotejakt setter gaupebestanden i fare og medfører at målet i nml. § 5 fravikes, og derfor er vedtaket i strid med § 5 i nml. og med artikler 2 og 7 av Bernkonvensjonen. For å etterleve internasjonale forpliktelser og nasjonale mål om å stoppe tap av biologisk mangfold, og for å etterleve naturmangfoldlovens mål om levedyktige bestander og intakte økosystemer, må det legges til rette for tilstedeværelse av gaupe i regionen. Rovviltnemndas vedtak strider med disse forpliktelsene og målene.

² Eldegard K, Syvertsen PO, Bjørge A, Kovacs K, Støen O-G og van der Kooij J (24.11.2021). Pattedyr: Vurdering av gaupe Lynx lynx for Norge. Rødlista for arter 2021. Artsdatabanken. <https://www.artsdatabanken.no/lister/rodlisterforarter/2021/26449>.

³ Eldegard K, Syvertsen PO, Bjørge A, Kovacs K, Støen O-G og van der Kooij J (24.11.2021). Pattedyr: Vurdering av rødrev Vulpes vulpes for Norge. Rødlista for arter 2021. Artsdatabanken. <https://www.artsdatabanken.no/lister/rodlisterforarter/2021/6714>

3. Vedtaket er ikke tilstrekkelig basert på kunnskapsgrunnlaget, jf. nml. § 8, og føre-var-prinsippet har ikke blitt tilstrekkelig vurdert i vedtaket, jf. nml. § 9

NOAH stiller seg svært kritisk til den tynne, utilstrekkelige vurderingen vedtaket bygger på. Det foreligger for eksempel ingen reell vurdering av hvilke økologiske konsekvenser kvotejakt vil ha på gaupebestanden. Dette strider med nml. § 8 som sier at «*virkingen på naturmiljøet skal synliggjøres*». Siden nemnda ikke har oppfylt det omtalte kravet om synliggjøring, da bør føre-var-prinsippet komme til anvendelse i denne saken.

Rovviltnemnda baserer seg på prognoser som er beheftet med stor usikkerhet. NINA påpeker i sin rapport at jo mindre regionene blir i antall familiegrupper, jo større blir usikkerhetene i estimatene.⁴ Små bestander, slik som gaupebestanden, er sterkt påvirket av tilfeldig variasjon i demografi. NINA understreker at det er viktig å være klar over at andelen voksne hunngauper som får frem unger som er i live den første vinteren kan variere en del mellom år og områder. Noen år vil en stor andel av de voksne hunngaupene få frem unger, mens andre år er det en mindre andel som klarer det.⁵ ⁶ NOAH mener det er alt for risikofylt å vedta kvotejakt på en sterkt truet art basert på slike prognoser, og at føre-var-prinsippet bør komme til anvendelse i denne saken.

Om anvendelse av føre-var-prinsippet

Nml. § 9 slår fast at når det treffes en beslutning uten at det foreligger tilstrekkelig kunnskap om hvilke virkninger den kan ha for naturmiljøet, skal det tas sikte på å unngå mulig vesentlig skade på naturmangfoldet.

Det er vanskelig å forstå nemndas konklusjon om å ikke vektlegge føre-var-prinsippet i denne saken. Det finnes ikke noen forvaltningsplan om langsiktig overlevelse av gaupebestanden i Norge. I lys av de relaterte usikkerhetene med hensyn til hvordan levedyktigheten av bestanden skal sikres på lang sikt, er kravet til kunnskapsgrunnlaget henholdsvis større (jf. § 8 nml.) enn det ville være hvis det var en slik plan vedtatt. Derfor har nemnda også en større plikt til å vise hvordan den langsiktige overlevelsen sikres ved andre tiltak. NOAH mener at nemnda ikke har synliggjort noen tiltak som skal sikre at jakten ikke medfører fare for overlevelse og levedyktighet av gaupebestanden i Norge. NOAH mener derfor at føre-var-prinsippet er anvendt

⁴ Tovmo, M., Odden, J. & Nilsen, E. B. 2023. Antall familiegrupper, bestandsestimater og bestandsutvikling for gaupe i Norge i 2023. - NINA Rapport 2307. Norsk institutt for naturforskning.

⁵ Nilsen, E.B., Linnell, J.D.C., Odden, J., Samelius, G. & Andren, H. 2012. Patterns of variation in reproductive parameters in Eurasian lynx (*Lynx lynx*). *Acta Theriologica* 57(3): 217-223. doi:[10.1007/s13364-011-0066-5](https://doi.org/10.1007/s13364-011-0066-5).

⁶ Walton, Z.A., Mattisson, J., Linnell, J.D., Stien, A. & Odden, J. 2017. The cost of migratory prey: seasonal changes in semi-domestic reindeer distribution influences breeding success of Eurasian lynx in northern Norway. *Oikos* 126(5): 642-650. doi:<http://dx.doi.org/10.1111/oik.03374>.

feil i denne saken. NOAH mener at man ut ifra et føre-var-prinsipp bør avstå fra kvotejakt på gaupe i Norge. All annen praksis er etter NOAHs syn svært uansvarlig naturforvaltning.

NOAH ber om at effekten av nemndas årlige vedtak om kvotejakt på en sterkt truet art blir tydelig vurdert.

4. Den fastsatte kvoten for kvotejakt på gaupe er uforholdsmessig høy tatt hensyn til skadeomfanget og andre årsaker til tap

NOAH mener at den fastsatte kvoten er uforholdsmessig høy, og at det ikke finnes noe juridisk grunnlag til å åpne for kvotejakt på gaupe av et slikt omfang, jf. nml. § 18 bokstav b.

Selv om gaupebestanden i region 5 har økt etter 2019, har derimot omfanget av tap av sau og lam til gaupe vist en nedgang over tid. Dette viser tydelig at det ikke finnes noen direkte kobling mellom bestandens størrelse og tap av husdyr, og at den vedtatte kvoten derfor er uforholdsmessig høy. Det bør i stedet være rom for å øke bestanden av gaupe i regionen ettersom tapene av husdyr har vist en nedadgående trend over flere år.

NOAH vil henvisse til Revised Resolution No. 2 (1993) on the scope of Articles 8 and 9 of the Bern Convention, vedtatt av den Stående Komiteen den 2. desember 2011 hvor det lyder ift. anvendelse og fortolkning av artikkel 9 første ledd bokstav b (som tilsvarer nml. § 18 første ledd bokstav b): «(...) *The exceptions should be proportional to the damage suffered (...)*».

På lignende måte har Lovavdelingen uttalt at «*loven oppstiller et visst minstekrav til skadens alvorlighetsgrad og omfang, før uttak kan skje*» (Lovavdelingens uttalelse den 15.12.2016, s 5). NOAH mener at dette minstekravet ikke er oppfylt i vedtaket.

Rovviltnemnda har ikke vist hvordan det foreligger et skadeomfang eller skadepotensial som gjør at det er grunnlag til å skyte akkurat fem gauper. Det foreligger ikke vitenskapelig dokumentasjon på hvorfor skyting av akkurat fem dyr vil redusere omfanget av tap i regionen.

Tvert imot er det bevis fra flere forskningsstudier at lokale forhold, ikke antallet rovdyr, spiller en nøkkelrolle for å redusere omfanget av tap til rovdyr.⁷ Forskning gjennomført i Slovakia konkluderer med at faktorer forbundet med økt risiko for tap av husdyr inkluderer landskapstrekk, avstand til skog, redusert tilgjengelighet av ville byttedyr, lamming/kalving i buskvegetasjon, mangel på menneskelig tilstedeværelse og bruk av vokterhund.

⁷ Rigg, R., Find'o, S., Wechselberger, M., Gorman, M. L., Sillero-Zubiri, C., & Macdonald, D. W. (2011). Mitigating carnivore–livestock conflict in Europe: lessons from Slovakia. *Oryx*, 45(2), 272-280.

Ikke-selektiv felling av rovdyr har kun kortsiktig effekt og er ikke effektivt med hensikt å forhindre ytterligere angrep. Dette er på grunn av at det vandrer inn andre individer av den samme arten i området. En undersøkelse gjennomført i Spania kom til at felling av ulv er kontraproduktiv fra et skadehåndterings- og bevaringsperspektiv.⁸ Studien anbefalte å sette fokus på bedre dyreholdpraksis (ubeskyttet husdyr er mer utsatt for predasjon). Studien baserte seg på flere nye vitenskapelige publikasjoner og konkluderte med at felling av bestander av store rovdyr er uberettiget av vitenskapelige grunner. Felling undertrykker visse egenskaper i rovdyr og endrer dermed rovdyrenes rolle i økosystemet. Forskerne påpekte dessuten at gjennomføring og utfall av forvaltningstiltak rettet mot store rovdyr bør vurderes av **etiske** grunner. Det er på høy tid at myndighetene oppdaterer seg på forskning innen dette feltet, hvorav resultatene helt klart peker på at felling av truede rovdyr ikke er effektivt for å hindre skade på husdyr.

Rovviltnemnda har ikke gitt noen begrunnelse eller vist til bevis om alvorlig skade forårsaket av gaupe i regionen, eller vist at skadepotensialet er av et slikt omfang eller alvorlighetsgrad at vilkåret om skade i nml. § 18 første ledd bokstav b kan anses å være oppfylt. Rovviltnemnda har heller ikke vist hvordan det foreligger et skadeomfang som gir grunnlag til å skyte akkurat fem gauper.

Konklusjon

NOAH – for dyrs rettigheter ber om at vår klage tas til følge og at vedtaket omgjøres slik at det ikke tillates kvotejakt på gaupe i region 5 i 2024. NOAH konkluderer med at vedtaket utgjør svært uforsvarlig forvaltning av en sterkt truet gaupebestand, og er et brudd på nasjonal og internasjonal lov: §§ 4, 5 og 16 tredje ledd og 18 bokstav b i naturmangfoldloven, og artikler 2, 7 og 9 i Bernkonvensjonen. Tatt i betraktning at gaupe er kategorisert som sterkt truet i Norge, står rovviltnemndas kunnskapsgrunnlag ikke rimelig i forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet. NOAH mener også at rovviltnemnda har anvendt føre-var-prinsippet og prinsippet om samlet belastning feil. Dersom vedtaket opprettholdes ber NOAH om at våre understrekninger besvares av nemnda.

Med vennlig hilsen

NOAH – for dyrs rettigheter v/

Henriette L. Diesen (biolog)

⁸ Fernández-Gil, A., Naves, J., Ordiz, A., Quevedo, M., Revilla, E., & Delibes, M. (2016). Conflict misleads large carnivore management and conservation: brown bears and wolves in Spain. PLoS ONE, 11(3), e0151541., s 10.

Fra: Henriette Diesen[henriette@dyrsrettigheter.no]
Sendt: 10.11.2023 12:49:16
Til: Postmottak SFIN[sfinpost@statsforvalteren.no]
Tittel: Klage på vedtak om kvote og område for kvotejakt på gaupe i region 5/Hedmark i 2024

Hei,

Vedlagt ligger NOAH - for dyrs rettigheter sin klage på rovviltnemnda i region 5 sitt vedtak om kvote og område for kvotejakt på gaupe i region 5/Hedmark i 2024.

--

Med vennlig hilsen

Henriette Løkken Diesen
Biolog

henriette@dyrsrettigheter.no
Tlf.: +47 47693863

NOAH - for dyrs rettigheter
[Dronningens gate 13](#)
[0152 Oslo](#)
Tlf: 22 11 41 63
www.dyrsrettigheter.no/

Kontonummer: 7878.05.14336
Organisasjonsnummer: 971 275 510

Følg oss på [Facebook](#).
[Bli medlem](#) i NOAH.